

SomSEN horizon

Jaargang 18 - nummer 29 - juli 2015

- ◆ *Er was eens... SomSEN Eibergen*
- ◆ *Een rivier cruise*
- ◆ *Hij houdt ze uit handen van de Amerikanen*
- ◆ *Wie vochten er mee in de Slag bij Waterloo?*
- ◆ *Meer Nederlandse wortels*
- ◆ *Het wapen van de nieuwe gemeente Aalten*
- ◆ *Zelhemmer Harry SomSEN krijgt lintje*
- ◆ *Familie barbecue op zaterdag 22 augustus 2015 in IJzerlo*
- ◆ *John H. SomSEN, Jr. overleden*
- ◆ *SomSEN - Genealogisch - Familiebestand*
- ◆ *Familieberichten*

BESTUUR SOMSEN STICHTING

Johan Somsen [1089], *voorzitter en vertaler*
 Schietbaanweg 11, 8162 GP Epe
 Tel: 0578 - 629 893 / 06 - 290 324 84
 E-mail: johan.f.somsen@wxs.nl

Margriet Iserief-Somsen [2878], *secretaris*
 Jan Tooropstraat 2, 3817 PZ Amersfoort
 Tel: 033 - 461 96 43
 E-mail: somsenstichting@casema.nl

Berto Somsen [423],
database / penningmeester
 Burg. Wilhelmweg 27, 7151 AA Eibergen
 Tel: 0545 - 476 272
 E-mail: bc.somsen@kpnmail.nl

Harry Somsen [146], *redactie Somsen Horizon*
 Doetinchemseweg 30, 7021 BS Zelhem
 Tel: 0314 - 621 011
 E-mail: somsen@oudzelhem.nl

Helmut Somsen [1562], *archief en Duitse betrekkingen*
 Provinzialstrasse 70, 46499 Hamminkeln
 Bundesrepublik Deutschland (BRD)
 Tel: 0049 - 287 35 36
 E-mail: helmut.somsen@t-online.de

Oscar Somsen [2040], *webmaster*
 De Gaullesingel 46, 6716 LC Ede
 Tel: 0318 - 625 566
 E-mail: familie@somsen-nacion.nl

Wim Somsen [518], *evenementen*
 Hoge Heurnseweg 8, 7095 CJ De Heurne
 Tel: 0315 - 652 115
 E-mail: jwsomsen01@hetnet.nl

ADVISEURS SOMSEN STICHTING

Dick Somsen [130], *genealogische bestanden*
 Monteverdilaan 175, 8031 DL Zwolle
 Tel: 038 - 454 23 60
 E-mail: somsengenealogie@kpnplanet.nl

INTERNET

Somsen website: www.somsen.org
 Login **GENEALOGIE**:
 Wachtwoord: |

BANKZAKEN USA

Stephen D. Somsen [2459]
 47231 East Fir Street
 P.O. Box 526
 Darrington, WA. 98241 USA
 Tel: 001 562 430 0079
 e-mail: ssomsen@aol.com

Colofon

Somsen Horizon is een uitgave van de Somsen Stichting.
Verschijningsfrequentie: 1 x per jaar, circa juni. **Kopij en foto's aanleveren voor de volgende Somsen Horizon vóór 1 mei 2016.**

De **Somsen Nieuwsbrief** verschijnt in oktober. Kopij en foto's voor de Somsen Nieuwsbrief 12 aanleveren vóór 1 september 2015.
 Oplage: Nederlands: 200, Engels: 100

Donateurs

Het blad wordt gratis toegezonden aan de donateurs van de Somsen Stichting, die **jaarlijks** minimaal **€ 15,-** overmaken op:
bankrekening NL97 INGB 0007 9098 85 t.n.v. Somsen Stichting te Eibergen.
Een hoger bedrag wordt zeer gewaardeerd!

Redactie Somsen Horizon
 E-mail: somsen@oudzelhem.nl

Lay-out: Ruud Wassink
 Druk: Arboris KopieTotaal B.V. Zelhem

Wij staan overname van tekst graag toe, mits met bronvermelding.

Inhoud

pag.

Bestuur, adviseurs, colofon, doelstelling en inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Er was eens... Somsen Eibergen	3
Een rivier cruise	10
Hij houdt ze uit handen van de Amerikanen	12
Wie vochten er mee in de Slag bij Waterloo?	15
Meer Nederlandse Wortels	16
Het wapen van de nieuwe gemeente Aalten	16
Zelhemmer Harry Somsen krijgt een lintje	17
Familie barbecue op zaterdag 22 augustus 2015 in IJzerlo	18
John H. Somsen, Jr. [2353] overleden	19
Somsen - genealogisch - familiebestand	19
Familieberichten	20

Doelstelling Somsen Stichting*De Stichting heeft ten doel:*

Het bewaren en bevorderen van de saamhorigheid tussen personen welke de familienaam Somsen dragen, aan hen gerelateerd zijn of waren dan wel in hen geïnteresseerd zijn.

De Stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:

- ◆ het verrichten van historisch onderzoek naar de regio- en familiegeschiedenis;
- ◆ het verzamelen van historische documentatie en genealogische gegevens;
- ◆ het aanleggen en beheren van een (familie)archief en databestanden;
- ◆ het uitgeven van een periodiek;
- ◆ het verstrekken van informatie aan personen, instellingen en instanties;
- ◆ het organiseren van activiteiten ter realisering van het doel van de stichting.

Op de omslag

John. H. Somsen

Voorwoord

Johan Somsen

In deze 29e editie van ons familietijdschrift Somsen Horizon treft u weer een aantal zeer uiteenlopende artikelen aan over de wederwaardigheden van een aantal Somsens. U kunt lezen hoe twee Somsens op een bijzondere manier in het zonnetje werden gezet: Garrit Jan Somsen [782] ontving in 1817 een gratificatie voor zijn deelname

aan de Slag bij Waterloo, dit jaar precies 200 jaar geleden, en onze redacteur Harry Somsen [146] werd in april 2015 lid van de Orde van Oranje-Nassau.

Uiteraard ontbreken bijdragen van enkele Amerikaanse Somsens niet en ook kunt u de geschiedenis van een bijzonder familiebedrijf, Somsen Eibergen, lezen.

Ons bereikte ook het droeve bericht uit de VS dat John Howard Somsen [2353] ons is overleden. John heeft naar de aanloop en in de beginjaren van onze familiestichting veel belangrijk genealogisch werk verzet en hij was degene die onze website heeft ontwikkeld. Wij staan in een apart artikel bij hem stil.

Tot slot wil ik graag uw aandacht vragen voor twee zaken.

De rubriek "Familieberichten" heeft in het verleden wel eens een hele pagina in beslag genomen. Thans telt zij slechts één geboorte en één overlijden. Dit wil beslist niet zeggen dat er in onze familie op dit gebied weinig gebeurt maar wel dat ons deze informatie helaas niet wordt aangereikt. U kunt ons daarbij helpen door in uw omgeving dit soort berichten op te sporen en aan ons door te geven waarvoor we u uiteraard zeer erkentelijk zijn.

De tweede zaak betreft onze zoektocht naar "jonge" Somsens die in de toekomst bereid zijn om onze familiestichting in stand te houden. Het huidige bestuur bestaat grotendeels uit gepensioneerden. Gelukkig zijn er ook een paar vijftigers maar het zou fijn zijn als die leeftijdscategorie wat kan worden uitgebreid. Heeft u interesse neem dan vooral contact met ons op.

Rest mij u veel leesplezier toe te wensen en u bent ook altijd van harte welkom een bijdrage te leveren of een bijzondere gebeurtenis in de Somsenfamilie te melden.

Johan Somsen [1089]

Er was eens... Somsen Eibergen

door Henk Sieben

Onderstaand artikel over het familiebedrijf Somsen te Eibergen is van de hand van Henk Sieben die het geschreven heeft voor het orgaan "Old Ni-js" van de Historische Kring Eibergen. Het verscheen in december 2014.

We zijn Henk Sieben zeer erkentelijk dat hij ons toestemming heeft verleend dit bijzondere artikel over een bijzondere Somsen-familie te publiceren.

Inleiding

Tientallen jaren stond de firma Somsen midden in de Eibergse gemeenschap. Ze behoorde tot de kern van het Eibergse ondernemersklimaat. Zowel het installatiebedrijf als de winkel stond in de gehele regio bekend om degelijkheid, diversiteit en kwaliteit. In 1929 werd het bedrijf opgericht, in 1993 moest Somsen BV de deuren sluiten. In dit artikel de geschiedenis van deze firma die Eibergen zoveel kleur gaf.

IJzerlo

Het was Dirk Johan Somsen [361] (15.12.1905 – 29.11.1988), verder Derk genoemd, die in 1929 het bedrijf oprichtte. Derk Somsen was evenals zoveel Somsens geboren te Aalten. Zijn vader was Berend Hendrik Somsen [344] (28.03.1879 – 18.01.1914). Hij trouwde op 7 mei 1903 met Gesina Johanna Theodora Navis [345] (01.10.1880 – 30.10.1972). Vader Berend overleed op vierendertigjarige leeftijd. Dit was een grote klap voor het nog jonge gezin. Moeder bleef met vier kinderen achter. De familie ontfermde zich over de kinderen zoals in die tijd gebruikelijk was. Zo kwam de elfjarige Derk bij zijn oom Jan Hoopman en tante Anna Hoopman-Somsen in IJzerlo terecht. Tante Anna was een zuster van zijn vader. Derk Somsen woonde ongeveer tien jaar in IJzerlo, bracht er zijn jongensjaren door, ging er naar de lagere school en leerde ondertussen het werk in de smederij en fietsenmakerij. In 1922 hertrouwde moeder Gesina met Bernard Nijman (1878 – 1966) uit Eibergen. Inmiddels was Derk als fietsenmaker aan de slag gegaan in Lievelede. Zijn stiefvader wees hem in die tijd op het feit dat overal elektriciteit werd aangelegd en dat daarin de toekomst lag. Hij wist in Eibergen nog wel iemand die hem in deze branche aan werk kon helpen. Deze tip kwam als geroepen want in Lievelede had hij Willemina Hendrika (Drika) Smits [362] uit Eibergen leren kennen. Dat er dus ook nog werk in Eibergen was, kwam hem prima van pas.

Derk Somsen 4e van links aan het werk bij de smederij, annex fietsenmaker, van Jan Schutten in Lievelede.

Zo ging hij op 26 november 1925 in Eibergen als elektricien aan de slag. Het werk beviel hem prima. Zijn oom Jan Somsen [352] adviseerde hem enkele jaren later om voor zichzelf te beginnen. Dit advies volgde hij op en in juni 1929 kocht Derk Somsen een pand aan de toenmalige Groenloschestraat, nr. A 149, de huidige J.W. Hagemanstraat, en begon daarin zijn installatiebedrijf. Hij kocht één huis van de zogenaamde 'vier evangeliën', vier huisjes (nu Roosenbeek) tegenover het toenmalige postkantoor. Het installatievak maakte hij zich al werkende eigen. Toen hij zich bij de heer Wansink, directeur van Elektriciteitsmaatschappij De Berkelstreek, vervoegde om werk te verwerven antwoordde deze hem dat er al twee installatiebedrijven in Eibergen waren, de firma Reith en de firma Prins, en dat er geen behoefte was aan een derde. Bovendien was hij van Gereformeerde huize, een 'fienen', wat in zijn nadeel werkte. Derk Somsen liet zich echter niet uit het veld slaan en ging aan de slag: met succes! Ook trouwde hij in 1929 met Wilhelmina Hendrika (Drika) Smits (27.12.1908 – 26.05.1993)

Willemmina Hendrika Somsen-Smits [362]

In 1929 kocht Derk Somsen een pand aan de J.W. Hagemanstraat en begon er een installatie bedrijfje in.

De kinderen voor het pand aan de J.W. Hagemanstraat.

De eerste klus

Samen zetten ze hun schouders eronder. Ze waren doorzetters en lieten zich niet uit het veld slaan. Derk als installateur en Drika in de winkel die ze daarnaast ook begonnen waren. Binnen de kortste keren was er voldoende werk. Zijn eerste klus was de aanleg van de elektrische installatie in de nieuwbouwwoning van de familie Wormgoor aan de Groenloschestraat. Verder was één van zijn eerste grote klussen de aanleg van de elektrische installatie in de Gereformeerde kerk aan de Hemstea die op donderdag 23 oktober 1930 geopend werd. Op zondag 26 oktober vond daar de eerste kerkdienst plaats.

Omdat de zaken voorspoedig verliepen konden er knechten worden aangenomen. Op 15 augustus 1931 kwam de eerste echte elektricien bij de firma Somsen in dienst.

Zijn naam was Egon Winterberg. Hij was met een kindertransport na WOI uit Duitsland, Wuppertal, naar Nederland gekomen. Ds. Renting uit Winterswijk plaatste deze kinderen bij Gereformeerde mensen in de Achterhoek. Egon Winterberg werd toen als kind bij de familie Klein Hesselink in Rekken geplaatst. Hij had een goede schoolopleiding genoten en had het installatievak goed onder de knie. Het was dan ook jammer dat hij in het mobilisatiejaar 1937 terug moest naar

Derk Somsen en Egon Winterberg aan het werk.

Duistland. Ook al moest hij terug, contact is er altijd gebleven. Ook na de Tweede Wereldoorlog zijn er warme banden blijven bestaan tussen de familie Somsen en Egon Winterberg die in 1979 overleed.

Na zijn actieve loopbaan als installateur en ondernemer schreef Derk Somsen zijn herinneringen nauwgezet op. Uit zijn 'Overpeinzingen' hierbij de volgende ontroerende anekdote: 'Oudejaarsavond 1930 hadden wij het huis vol met 'Smitsjes', Somsens en andere bekenden. Er was koffie, anijs- en chocolademelk en niet te vergeten "apennootjes". Met elkaar hadden we veel plezier. Ik had moeder even niet zo goed in de gaten gehouden. Toen ik weer naar haar keek, schrok ik en dacht "gauw de mensen wegwerken". Het werd toch nog elf uur voor iedereen was vertrokken. In de eerste uren van het jaar 1931 is er van slapen niet veel gekomen. Moeder had de leiding. Dokter Strumphler en de baker mevrouw Ordelman moesten gewaarschuwd worden. Ook moest de wieg en de volle luiermant naar beneden worden gehaald en moesten er nog veel meer dingen gebeuren. Eerlijk gezegd voelde ik me een hulpeloze man'.

Zo werd op Nieuwjaarsdag 1931 hun eerste kind geboren, een zoon. Ze noemden hem naar de overleden vader van Derk, Berend Hendrik oftewel Ben [396]. Voor hem had het jonge ouderpaar een speciale wieg van pitriet laten maken: de mooiste wieg die er bestond. Na Ben werden nog acht kinderen geboren te weten: Wil [398], Sien [400], Henk [402], Hans [404], Johanna Wilhelmina (Annie) [406], Dick [408], Riet [410] en Joop [411].

Yad Vashem

De oorlogsjaren waren ook voor de Somsens intensieve jaren maar ze wisten het hoofd boven water te houden. Van zakendoen kwam niet veel. De winkel werd leeg geroofd door de Duitsers en

Derk en Drika Somsen-Smits worden door de Israelische Ambassadeur in ons land onderscheiden met de Yad Vashem penning.

het gehele personeel en Derk Somsen zelf werden opgepakt, verhoord maar gelukkig ook weer vrijgelaten. Het waren eveneens spannende jaren omdat ze zich ook inzetten voor Joodse onderduikers. Derk Somsen en Wilhelmina Somsen-Smits staan genoemd in het boek 'Rechtvaardigen onder de Volken' (uitgegeven in 2005) het boek waar alle Nederlanders in genoemd staan die de Yad Vashem penning hebben ontvangen en door Yad Vashem zijn erkend als Rechtvaardigen onder de Volken. In dit boek wordt uitgebreid in gegaan op hun verzetswerk. Hierbij is geput uit 'Kom vanavond met verhalen, Eibergen in oorlogstijd' deel 1 van E. H. Wesselink. Uit dit boek nu het volgende gedeelte: 'Tijdens hun hele onderduikperiode bij de Matemans heeft Derk Somsen contact onderhouden met de familie Zion. Hij zag erop toe dat er genoeg voedselbonnen waren om iedereen van eten te voorzien, zelfs als dat betekende dat hij er papieren voor moest vervalsen. Hij bracht de Zions kranten en wist zelfs een radio voor hen te bemachtigen. Al die activiteiten vormden een groot risico voor hem, evenals voor zijn vrouw en kinderen. Derk maakte zich ook nuttig als elektricien; hij repareerde de radio of andere dingen wanneer zich een probleem voordeed.

Nostalgie schakelbord uit vroeger tijden

Hij was ook verantwoordelijk voor het regelen van onderduikadressen voor Josef en Salomon, voor Berthe Meijer en andere joden. Derk is later opgepakt op verdenking van het helpen van joden. Hij werd verhoord en toen vrij gelaten. Met steun van zijn vrouw en gedreven door naastenliefde en een sterke religieuze overtuiging, streed Derk de hele oorlog door om mensenlevens te redden en het kwaadaardige bewind te bestrijden'. Voor deze hulp werden ze op 18 september 1981 onderscheiden met de Yad Vashem penning. Ook sprak burgemeester Cappetti tijdens deze bijeenkomst nog enkele waarderende woorden.

Derk Somsen [361]

Recht door zee

Hun religieuze overtuiging was er de reden van dat de kerk een belangrijke rol speelde in het leven van- en in het gezin Somsen. Derk Somsen maakte een tijd lang deel uit van de kerkenraad van de Gereformeerde Kerk en was daarnaast ook maatschappelijk betrokken. Hij zat in het bestuur van de Technische School en was bij

de Bescherming Bevolking, de BB.

Verder was hij bestuurslid van De Ente, de toenmalige organisatie voor maatschappelijk werk die vanuit de Gereformeerde pastorie aan de Hemstea is gestart.

Derk Somsen was een man van hard werken en recht door zee, een man die hield van rechtvaardigheid. Hij liet zich, evenals zijn vrouw, leiden door de richtlijnen van de Bijbel waaruit aan tafel elke dag trouw gelezen werd. Drika Somsen runde de winkel en was de hele dag in touw voor het gezin. Na de Tweede Wereldoorlog werd een pand aan de Nieuwstraat, tegenover schildersbedrijf Kiffen betrokken en ingericht als werkplaats. Dit pand behoorde toe aan Anton Rosing die op bevel van de bezetter naar Duitsland moest omdat hij een Rijks Duitser was.

Toen Anton Rosing zich in 1953 weer in Eibergen vestigde, werd een 'tweede evangelie' gekocht en verbouwd tot winkel. Dat was het moment dat de verkoop van huishoudelijke apparatuur sterk werd uitgebreid. Ook de verkoop van verlichting- en geluidsapparatuur waaronder grammofoonplaten, werd energiek ter hand genomen. Het was vooral moeder Drika Somsen die zich met deze verkoopactiviteiten bezighield. Met reclame activiteiten moest het ruime aanbod natuurlijk wel bekend gemaakt worden.

Het liep echt hard in die jaren. In verband met de opening van een geheel vernieuwde winkel op 27 november 1959 werd in Eibergen en omstreken een eigen krant gemaakt. Hierin werd het gehele

aanbod van Radio Somsen aangeprezen: Bandrecorders, strijkijzers, mixers, de Philishave waar meer dan een miljoen mannen over de gehele wereld enthousiast over was, de elektrische koffiemolen en natuurlijk de televisie die vrijblijvend thuis gedemonstreerd kon worden. Ook werd in deze krant de service afdeling onder de aandacht gebracht: 'Want u koopt niet alleen bij ons een apparaat, maar u krijgt er ook de service bij! Ook na de aankoop kunt u op ons blijven rekenen'.

Een bloeiend bedrijf

In 1963 werd wederom een Somsen Gids uitgebracht geheel in stijl met 'Onze Gids'. In deze krant stonden allerlei wetenswaardigheden, raadsels, verhalen en recepten. Natuurlijk werd de lezer uitgebreid geïnformeerd over het inmiddels enorme aanbod op het gebied van de huishoudelijke apparatuur. Ook stond vermeld waar de firma Somsen overal aan het werk was. Op dat moment werkte men in het bejaardentehuis 'Beth San' in Aalten waar de elektrische installatie werd aangelegd. Maar liefst 14 kilometer leiding werd er in verwerkt en 30 kilometer draad. Ook werkte men in twee Eibergse bejaardentehuizen. Verder legde men een elektrische installatie aan in de kastelen Nijenhuis en Warmelo te Diepenheim. De firma Somsen timmerde flink aan de weg en de zaken liepen voorspoedig.

De installatieactiviteiten werden in die jaren snel uitgebreid. Vanuit de gehele regio kwam het werk op hen af. De zaken gingen goed, zo goed dat Ben [396] en Henk [402] Somsen werden klaargestoomd om in het bedrijf mee te gaan doen. In 1962 werd een V.O.F. opgericht en in 1965 kwam ook Dick Somsen [408] in de zaak. Die had tot dan bij de firma Hoopman, zijn oom en tante, in IJzerlo gewerkt en had zich bekwaamd als in- en verkoper van tuinbouwmachines en apparatuur voor de wegenbouw.

Zoals gezegd had Drika Somsen gevoel voor en veel plezier in de verkoopactiviteiten. Het was haar lust en haar leven. Ze zorgde er bijvoorbeeld voor dat het aanbod van de LP's actueel bleef. Ze was op tal van muziekbladen geabonneerd. Vermeldenswaard is dat ze steeds goed op de hoogte was van de hitlijsten en ze wist tal van popgroepen bij naam te noemen. Creedence Clearwater Revival en Shocking Blue waren zeker geen onbekenden voor haar. Ook hadden ze een platenbar in de winkel met drie koptelefoons om de platen te kunnen beluisteren. Drika Somsen was een vrouw met een brede culturele belangstelling. Behalve dat ze ontwikkelingen in de moderne muziek volgde (al was bij haar de geestelijke muziek toch favoriet), was ze ook politiek belangstellend en had ze immer een luisterend oor.

De vernieuwde winkel na de verbouwing in 1959
aan de J.W. Hagemanstraat.

De Eibergse Winkeliersvereniging organiseerde in de jaren '50 een ondernemersbeurs in en leegstaand deel van de Pickerfabriek. Hier de stand van Radio Somsen

Nieuw pand

In 1970 was het winkelpand aan de J.W. Hagemanstraat te klein geworden dus moest er uitgebreid worden. Er werd een nieuw pand ontworpen, ruim, modern en gericht op de toekomst. Van daaruit konden de verkoopactiviteiten worden voortgezet want het ging goed met de firma Somsen. De gebroeders Somsen hadden lef en ondernemingszin en daarmee boekten zij succes. Zo werd onder grote belangstelling op 7 september 1971 aan de Nieuwstraat het nieuwe pand geopend. Daarmee was de firma Somsen een van de grotere ondernemingen in de regio geworden

De bouwput uitgraven voor de nieuwbouw.

De fundering maken voor de nieuwbouw.

De officiële opening werd verricht door oud-burgemeester van Eibergen F.J. Hermesen die in dat jaar in Nieuwegein was benoemd. In dat jaar kwam ook Riet Somsen [410] de zaak versterken. Zij zorgde ervoor dat de muziekafdeling uitgebreid werd en actueel en aantrekkelijk bleef. In het nieuwe pand was nu een platenbar voor acht plaatsen en er was een voorraad van 2.000 LP's.

Opening door oudburgemeester F.J. Hermesen.

Moeder Somsen bleef de eerste tijd gewoon achter de toonbank staan. Overal waren in de nieuwe winkel gezellige zitjes waar men van een kopje koffie kon genieten. De Somsens deden er alles aan om de klanten zich thuis te laten voelen.

Veel belangstelling bij de feestelijke opening van het nieuwe winkelpand aan de Nieuwstraat

Gerrit Beumer nam na enkele jaren de muziekafdeling van Riet Somsen over. Hij was een groot muzikkliefhebber en had oor voor de nieuwe ontwikkelingen in de popmuziek. Niet onvermeld mag blijven dat de firma Somsen vanaf de zestiger jaren de exclusieve verkoop voor de Oost-Achterhoek had van de beroemde Deense B&O beeld- en geluidsapparatuur.

Vader Derk Somsen had zich, vanwege zijn pensioengerechtigde leeftijd, teruggetrokken uit de zaak en nu waren de drie broers Ben, Henk en Dick verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering.

Derk Somsen zette zich na zijn pensionering onder andere in voor het in 1861 opgerichte Eibergs Leesgezelschap.

In 1972 werd een jubileumkrant uitgebracht waarin het opnieuw aantrekkelijke aanbiedingen regende. Van een moderne draagbare cassette-recorder met FM, fraaie broodroosters tot LP's onder de twintig gulden zoals Abbey Road van The Beatles, Obscure by Clouds van Pink Floyd en het 1ste solo album van Lou Reed.

Advertentie: "Er was eens". Deze kleur geel was het handelsmerk dat ook in tal advertenties terugkwam met de woorden: Het is geel en is er voor u.

Het is geel... en is er voor u

Het waren gouden jaren voor de firma Somsen. Ze lifte mee op de bevolkingsgroei en tal van uitbreidingsplannen en had werk in de gehele regio. Bovendien was Somsen betrouwbaar in de uitvoering van de werkzaamheden, deed wat ze zei. Problemen werden aangepakt en opgelost. De eigen Service Dienst stond overal uitstekend bekend en de gele busjes van Somsen Eibergen waren een vertrouwd gezicht in de gehele Achterhoek.

Overname loodgietersbedrijf Lammers

In 1973 nam de firma Somsen het Eibergse loodgietersbedrijf Lammers over. Dit betekende dat ook de Kettingkastenfabriek en het winkelpand aan de Kerkstraat gekocht werd. Het kettingkas-

tenterrein werd later verkocht voor woningbouw en in het voormalige winkelpand van Lammers vestigde zich later de organisatie voor maatschappelijk werk De Ente.

Advertentie juli 1973

De loodgieterswerkplaats kreeg een plek in het nieuwe fabriekspand van Somsen op fabrieksterrein De Mors. Dit nieuwe pand werd precies twee jaar na de opening van het nieuwe winkelpand, op 7 september 1973, geopend en was met name bedoeld voor de afdeling installatietechniek. Tot dan waren deze werkplaatsen aan de Hondevoort te vinden geweest. In het nieuwe fabriekspand waren ook het kantoor, het magazijn en de opslag gevestigd. Verder vonden de medewerkers van de installatieafdeling, de teken- en ontwerpafdeling, de reparatiewerkplaatsen voor zowel het witals het bruingoed en de servicedienst hier hun werkplek.

World Press Photo in Eibergen

De firma Somsen liet zich niet alleen op installatierrein gelden, ook op cultureel terrein blies ze haar toontje mee. Zo had de familie Somsen enkele weken na de opening van het pand op De Mors de eer om in dat pand de World Press Photo te mogen ontvangen. Burgemeester Cappetti sprak in zijn openingswoord lovende woorden en was zeer opgetogen over dit initiatief van de familie Somsen.

De nieuwbouw op fabrieksterrein De Mors.

Een modern bedrijf

In de zeventiger en tachtiger jaren groeide Somsen Eibergen BV verder uit tot een dynamische en bloeiende onderneming die werk bood aan zeventig mensen. Het was een gezond bedrijf met een prima kwaliteitsreputatie, niet alleen in Eibergen maar in de gehele regio. Door jarenlange ervaring en vakmanschap had het bedrijf zich ontwikkeld tot een modern bedrijf op het gebied van elektronische en werktuigbouwkundige installaties in de industrie en woningbouw. Ook waren nieuwe activiteiten ontwikkeld op het gebied van de telecommunicatie en beveiligingstechniek. Daarnaast was het actief in de woningbouw, renovatie, sanitair, keukens en de luchtbehandeling van centrale verwarming. De firma Somsen had zelfs werk in de Rotterdamse haven. De firma had een eigen servicedienst, de Somsen Service Wacht.

Ben Somsen was de man met de creatieve ideeën binnen het bedrijf. Behalve dat hij de zorg had voor het bruingoed, de geluids- en audio apparatuur, had hij de PR in zijn pakket. Hij ontwierp de advertenties, brochures enzovoort. Henk Somsen was verantwoordelijk voor het installatiebedrijf. Toen Dick Somsen in het bedrijf kwam, werd hij verantwoordelijk voor het witgoed, de wasmachines e.d. Later kwamen hier de badkamers en keukens bij.

Advertentie van Somsen installatie

Ben Somsen [396]

Jarenlang had de firma Somsen ook het onderhoud van het Baken, een radiobaken t.b.v. de positiebepaling door vliegtuigen. Dit baken stond destijds in het weiland bij de kruising van Winterwijkseweg en Vredenseweg tegenover café Overkamp. Later is dit verplaatst naar het Haaksbergerveen. Dit

baken is bij piloten nu beter bekend als het baken van Rekken.

Bij een modern bedrijf horen ook bedrijfsuitjes. Dit ter bevordering van de teamgeest. Ter gelegenheid van de opening van het fabriekspand op De Mors werd het gehele personeel een driedaagse reis naar Noorwegen aangeboden. Op de boot van de Tor Line voer men van Amsterdam naar Gotenburg. Ze hadden er onvergetelijke dagen. Een andere keer gingen ze met het gehele personeel naar Londen waarbij ook de partners mee mochten. Opnieuw was het feest.

Henk Somsen [402]

Dirk Somsen [408]

Tegenvallers

Begin jaren tachtig moesten de bakens worden verzet. Discounts, zoals De Grote Eén kwamen op waarmee geconcentreerd moest worden. Dit was een grote uitdaging en trok een zware wissel op de bedrijfsvoering. In 1981 werd, onder verantwoordelijkheid van Dick Somsen een filiaal in Haaksbergen geopend waar wit- en bruingoed verkocht werd. Deze zaak liep uitstekend en haalde mooie omzetten.

Een grote klap, zowel in persoonlijk- als in zakelijk opzicht, was het plotselinge overlijden in 1988 van Henk Somsen, die de leiding van het installatiebedrijf op zich. Dit ging ten koste van de

Rita Somsen -
Schuurman [409]

Haaksbergse vestiging die een jaar later werd gesloten. Begin jaren negentig waren er bij een aantal projecten financiële tegenvallers te melden zoals bij het overdekte zwembad De Wilder in Haaksbergen. In 1991 stapte Ben Somsen uit de zaak waarna Dick Somsen en zijn vrouw Rita Somsen – Schuurman [409] er alleen voor stonden. Samen probeerden ze er het beste van te maken.

Het doek valt

De mokerslag was echter dat de hoofdaannemer van het woningbouwproject en appartementen complex De Molenpoort in Lochem failliet ging. Dit sleepte de firma Somsen mee in haar ondergang. Het had zulke grote consequenties dat de bank in 1993 het krediet opzegde. Dit betekende in feite het einde van een eens zo bloeiende onderneming die op dat moment bijna vijfenzeestig jaar bestond. Op verzoek van de zittende directie van Somsen Installatietechniek Eibergen BV werd het bedrijf wegens liquiditeitsproblemen failliet verklaard. De winkel aan de Nieuwstraat werd verkocht aan de firma Dangremond uit Rijssen. Het installatiebedrijf Somsen BV werd overgenomen door twee oud werknemers Gerrit Koele en Jos Weenink. Zij besloten om de zaak voort te zetten onder de naam K&W installatietechniek. Hartverwarmend waren de vele ondersteunende reacties uit de Eibergse gemeenschap na het faillissement van het eens zo florerende bedrijf Somsen Eibergen BV.

Intussen was directeur Dick Somsen importeur van Pro-art artikelen geworden, een Duits bedrijf in exclusieve keukensystemen. Dick Somsen richtte zich ondermeer op de in- en verkoop van kitcases, compacte keukens die veelal op beurzen te vinden zijn. Ook zijn vrouw Rita was hier nauw bij betrokken. Zij vertaalde de Duitse brochures in het Nederlands. Er waren nauwe contacten met bedrijven als KLM, Albert Heijn en Ahrend kantoormeubilair. In 2003 vond Dick Somsen het mooi geweest en sloot na vele stormachtige jaren zijn carrière af.

Rekken, september 2014, Henk Sieben

Bronnen:

Familie Archief familie Somsen

Rechtvaardigen onder de Volken, Nederlanders met een Yad Vashem onderscheiding voor hulp aan joden. Uitgeverij L.J. Veen/ Niod. 2005.

Kom vanavond met verhalen,

Eibergen in oorlogstijd. E.H. Wesselink

Een rivier cruise

door Stephen Somsen [2459]

In het najaar van 2014 reisden onze Amerikaanse neef Stephen Somsen met zijn vrouw LaNay naar Europa voor een rivier cruise van Amsterdam naar Budapest. Stephen is ons Amerikaanse familielid dat zorg draagt voor het innen van de jaarlijkse bijdragen van de Amerikaanse donateurs van onze familiestichting. Hun reis begon met een paar dagen Amsterdam waar enkele Nederlandse Somsens een gezellige dag met hen doorbrachten.

Hoewel ik ben opgegroeid in een klein stadje in het zuiden van Minnesota, omringd door landbouwgrond, ontwikkelde ik na verloop van tijd een diepe genegenheid voor reizen op het water. Het grootste deel van mijn volwassen leven was dat reizen per zeilboot of op cruise schepen en meestal op grote wateren zoals de grote meren van Noord-Amerika, de Atlantische Oceaan of de Stille Oceaan.

Met die achtergrond was ik er niet zeker van wat ik van een rivier cruise kon verwachten toen mijn vrouw LaNay en ik een tweeweekse rivier cruise hadden geboekt in Europa met een moderne rivierboot. Het bleek echter een onvergetelijke ervaring te zijn.

Amsterdamse gebouwen

Onze reis begon in Amsterdam waar we een paar dagen verbleven voor we aan boord van de Viking Lif gingen. We hadden een heel fascinerende dag in Amsterdam waar we de mooiste attracties van deze liberale stad bezichtigden met een aantal Nederlandse familieleden die u waarschijnlijk wel bekend zijn: Johan, Yvonne, Theo en zijn zus Hanna. (alle vier waren aanwezig op de Somsen

reünie in New Ulm in 2012). We dronken halverwege de ochtend koffie in een café dat haar deuren opende lang voor de Amerikaanse Revolutie.

Stephen en LaNay op het Leidseplein.

We maakten een rondvaart door de beroemde grachten van Amsterdam waarbij onze route langs prachtige huizen en opvallende bezienswaardigheden voerde op die perfecte herfstdag. We genoten van enkele van de mooiste schilderijen van de wereld in het Rijksmuseum en hadden ter afsluiting een heerlijk diner in een Indonesisch restaurant alvorens elkaar een goede nacht te wensen na een korte rondleiding door het meest kleurrijke deel van Amsterdam. Wat we ook hebben geleerd is dat "koffiehuizen" niet echt veel koffie serveren.

Stephen en LaNay in het Rijksmuseum.

Boottocht naar midden Europa.

Het traject van onze excursie op de Viking Lif ging over de Rijn, de Main en de Donau. Terwijl we onze comfortabele hut betrokken, vertrokken we midden in de nacht uit Amsterdam. Na het ontbijt de volgende ochtend bezochten we een aantal windmolens in Kinderdijk en we waren er getuige van hoe de eigenaar van een windmolen de zeilen in gereedheid bracht met een wiel dat daarvoor gemaakt was.

Kinderdijk: windmolen.

Molenaar zet de molen in de wind.

Gedurende onze hele reis zouden wij vaak de nieuwe dag beginnen met het verkennen van een nieuwe stad, vaak te voet en altijd onder leiding van een lokale gids die inzicht bood in de cultuur en geschiedenis van het land en de plaatselijke bevolking.

Meestal bleef ons schip in de haven als we een stad bezochten maar soms voer de kapitein met de bemanning naar de volgende haven en wij besloten dan onze dagelijkse tour in een van airconditioning voorziene bus met een bustocht over de heuvels en langs het dal van de rivier naar de nieuwe haven waar ons comfortabele schip op ons lag te wachten.

Ik was verbaasd over de aanzienlijke hoeveelheid rivierverkeer, vooral in Nederland en Duitsland. Op alle uren van de dag en de

Keulen Glas in lood ramen in de kathedraal

nacht waren er zowel vrachtschepen als passagiersschepen.

De bar van de Viking Lif

Een van de hoogtepunten van onze reis was in Passau in Duitsland waar we de prachtige St. Stephan Kathedraal bezochten. Hier bevindt zich een van de grootste orgels ter wereld, volgens sommige bronnen het grootste van allemaal. We hadden erg veel geluk dat we een middagconcert konden bijwonen en we waren gelukkig zo verstandig geweest rekening te houden met het advies van onze gids door ver van het orgel vandaan te gaan zitten.

Passau aan de Donau

In zeer korte tijd stroomde de kathedraal vol en het concert begon. Ik heb altijd genoten van de muziek van Johann Sebastian Bach maar op deze dag hoorde en voelde ik de muziek zoals ik dat nooit eerder had ervaren.

Orgel St. Stephan Kathedraal

Ik geloof dat wat we toen ervaren hebben wat Bach in gedachten had was toen hij zijn prachtige muziek schreef.

Een ander hoogtepunt was tegen het einde van ons avontuur. Toen ik de route bestudeerde, had ik me al afgevraagd

waarom we om tien uur 's avonds in Boedapest zouden aankomen terwijl de meeste van onze aankomsten in de ochtend waren geweest. Het antwoord werd duidelijk toen we gestaag over de rivier de Donau voeren en een spectaculair uitzicht op Boedapest bij nacht voorgeschoteld kregen. Eigenlijk zijn er twee steden: Buda in het oosten en Pest in het westen.

Aankomst in Budapest

Veel van de grote gebouwen en bruggen zijn prachtig verlicht inclusief het gebouw van het Parlement dat alles domineert en de kettingbrug die de twee beroemde steden verbindt. De aankomst in Boedapest in de nacht was een perfecte manier om onze prachtige reis af te sluiten.

Stephen Somsen, Darrington, Washington, USA

Hij houdt ze uit handen van de Amerikanen

Een interview met Marnix Somsen [228]

Door de NRC redacteurs Anne Dohmen en Teri van der Heijden opgetekend in december 2014.

Marnix Somsen is fraude advocaat voor De Brauw in New York. Voor Nederlandse bedrijven die in de VS tegen justitie aanlopen.

Voor Marnix is het heel gewoon: communiceren via een videoverbinding.

Vanuit zijn kantoor in New York in het Rockefeller Center - „Bij de ijsbaan, bij de kerstboom!“ - maakt de fraudeadvocaat van het Nederlandse advocatenkantoor De Brauw Blackstone Westbroek vaak „professioneel ruzie“ per video.

Ook dit interview gaat via beeldschermen. Het ene hangt dus in New York, het andere in het Amsterdamse kantoor van De Brauw op de Zuidas. Tijd om naar Nederland te komen, zoals aanvankelijk de bedoeling was, had Marnix Somsen niet. Te druk met zijn Nederlandse cliënten, zoals bijvoorbeeld SBM Offshore, de bouwer van drijvende olieplatforms die een recordboete van 193 miljoen betaalde aan de Nederlandse justitie wegens omkoping in het buitenland.

Marnix Somsen in New York
Foto: De Brauw Blackstone
Westbroek

Terwijl medewerker Jorge, nog door het beeldscherm drementelt om de verbinding in New York op orde te brengen, zit Somsen klaar. Grote mok koffie in zijn hand. Marnix Somsen vertrok afgelopen zomer 2014 als eerste Nederlandse fraudeadvocaat naar de Verenigde Staten om daar Nederlandse bedrijven uit handen

van justitie te houden. Dat is nodig, want Amerika jaagt fanatiek op hen en deelt daarbij torenhoge boetes uit.

Aan de Rabobank bijvoorbeeld: de bank betaalde vorig jaar 581 miljoen euro vanwege manipulatie van het Britse rentetarief Libor. Philips legde 3,6 miljoen euro neer vanwege omkoping in Polen, zo werd begin vorig jaar bekend. En ING, in 2012: 455 miljoen euro wegens verboden transacties met Cuba en Iran. Allemaal „Nederlandse euro's die in Amerikaanse staatszakken belanden”.

Marnix Somsen is bij vrijwel elke grote fraudezaak betrokken. Maar zelf wil hij weinig kwijt over wie zijn cliënten zijn. Wel zegt hij dat het aantal bedrijven dat hulp zoekt vanwege fraudeproblemen zal blijven toenemen, „zolang er politieke druk blijft om fraude te bestrijden”.

Door zijn verhuizing naar New York kan Marnix makkelijker „vertrouwen opbouwen” bij de Amerikaanse toezichthouders in Washington DC en New York, merkt hij. Zodat ze bijvoorbeeld toestaan dat Nederlandse zaken worden afgedaan in Nederland.

Want dat is de strijd die de fraudeadvocaat voor zijn cliënten voert. „In de eerste plaats voor het bedrijf, Nederlandse boetes zijn redelijker. Maar ook omdat het beter is voor de Nederlandse schatkist.”

Wanneer bellen bedrijven u?

„Als hun werknemers bijvoorbeeld ergens ter wereld steekpenningen hebben betaald. Of als een klokkenluider een melding heeft gedaan. Een centrale vraag is vaak: gaan we dat probleem melden bij de toezichthouders, of niet? De gedachte in Amerika is dat een bedrijf minder straf krijgt als het misstanden vrijwillig meldt. Maar dat krediet is vaak non-existent. Je krijgt nooit te horen: we dachten oorspronkelijk aan dat bedrag, maar het is nu dit geworden omdat je jezelf hebt aangegeven.”

Dus in geval van omkoping zegt u tegen uw cliënt: hou maar stil?

„Nee, niet noodzakelijkerwijs. Maar ik zeg wel dat een bedrijf daarover moet nadenken. En als een bedrijf dan meldt: wat dan, wanneer dan en bij wie dan? Het advies is doorgaans dat in de eerste plaats bij de Nederlandse autoriteiten te doen.”

Zoals in het geval van SBM Offshore. Hoe werkt dat in de praktijk?

„Over SBM kan ik niet in details treden. Maar het idee is dat we namens een Nederlands bedrijf vragen om beboeting in Nederland. En dan vragen we het Openbaar Ministerie de lead te nemen in een schikking waarbij ook de Amerikaanse justitie betrokken is. Door te zeggen: ‘Luister, dit is een Nederlands bedrijf. Wij zijn het Nederlandse OM. Samenwerken is prima, everything is fine and dandy, maar wij gaan deze zaak afdoen.’”

En doet het OM dat dan ook?

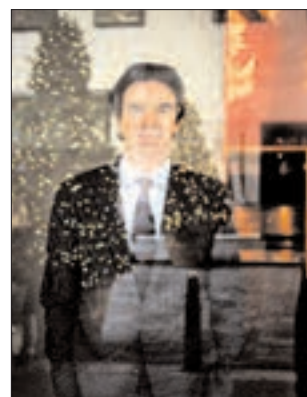
„Er is een grens aan wat het OM voor een bedrijf kan doen. Maar de bereidheid om te kijken of een zaak in Nederland kan worden afgedaan is er tegenwoordig altijd. In dat opzicht verdient het OM een compliment.”

SBM Offshore wordt voor deze omkopingszaak niet meer vervolgd in Amerika. Probeert u op dit moment hetzelfde te bereiken voor andere cliënten?

„Ja, dat zou heel goed kunnen. Op welke termijn? Dat mag en kan ik niet zeggen.” Hoe verschillen de Amerikaanse officieren van justitie van de Nederlandse? „Ik wil niet zeggen dat er helemaal niet met Amerikaanse officieren te praten valt, maar ze zijn vrijwel altijd bijzonder star. Dan doet een bedrijf uitgebreid intern onderzoek, levert bewijsmateriaal en meldt alles vrijwillig en dan heeft een officier alsnog zo'n houding van: en dan nu graag tekenen bij het kruisje en betalen. Er is nauwelijks gevoel voor het belang van een Nederlands bedrijf voor de Nederlandse economie. Ze zijn uitsluitend uit op bestraffen. De blik moet breder zijn. Ik vind het Nederlandse OM veel redelijker.”

Waarom?

„Niet omdat Nederlandse officieren niet hard straffen, want dat doen ze wel. Maar als je komt met bewijs van het tegendeel, wordt daarnaar geluisterd.”

Marnix Somsen op het kantoor bij de kerstboom
Foto: Chantal Heijnen

Is het niet juist goed als justitie een harde opstelling heeft en bedrijven geen dure advocaat kunnen inhuren die de zaak voor ze oplost?

„Ik zeg dit niet omdat ik advocaat ben. Ook als burger hoop ik dat een openbare aanklager geen onwrikbare houwdegen is die in blinde vaart afstevent op een vernietigend eindoordeel. Ik zou willen dat het een overheidsdienaar is die komt tot een afgewogen eindoordeel. De houding van de Amerikanen is: 'We've got what it takes, to take what you've got'. Het OM suggereert dat niet direct. Dat hoort aan en geeft dan een oordeel.”

Is het moeilijk om met Amerikaanse officieren om te gaan?

„Het is moeilijk om ze een ongemakkelijke waarheid te brengen. Bijvoorbeeld: waarom denk je dat je rechtsmacht hebt? Amerikanen menen namelijk dat ze dat altijd hebben – wat er ook gebeurt, waar het ook gebeurt. Ik zeg: ten eerste heb je die niet altijd en ten tweede, als je die hebt, heeft Nederland die meestal net zo goed. Dat is hier geen populaire mening.” Ook over veel van zijn Amerikaanse collega-advocaten is Somsen niet laaiend enthousiast. Een „industrie” noemt hij hun gewoonte om fraudegevallen altijd te melden. „Melden is wat ze doen. Altijd.” Ook – misschien zelfs juist – als het om buitenlandse bedrijven gaat. „In de top tien van hoogste omkopingsboetes hier zijn er acht aan buitenlandse bedrijven opgelegd.” Het is een „monopoliespel”, zegt Marnix Somsen. „Ga via 'melden' naar 'schikken' en 'betalen'. Saying is paying.” Niet in het belang van de cliënt, vindt hij, wel in dat van de advocaten en de Amerikaanse schatkist. Er is een „draaideurcultuur”, zegt Somsen. „De toezichthouders komen van de grote advocatenkantoren en andersom.” Bedrijven klagen daar bij hem over. „Hun Amerikaanse advocaat belt met zijn Amerikaanse vriendje bij het Department of Justice en vertelt het bedrijf dan wat er moet gebeuren.”

En wat er dan moet gebeuren, is vaak ook heel anders dan wat Nederlandse bedrijven gewend zijn. Bijvoorbeeld: hoe agressief is de advocaat tijdens een intern fraudeonderzoek? „De Amerikaanse manier van werknemers ondervragen komt zo ongeveer neer op een cross examination.” Ze worden direct benaderd „als verdachte”.

Ander voorbeeld: „Amerikaanse advocaten roepen vaak gelijk dat ongeveer de helft van de mensen eruit moet. Discipline noemen Amerikanen dat. Dat doen ze voor de Bühne, om aan justitie te laten zien hoe daadkrachtig ze zijn. Nederlandse advocaten – ik ook – vinden dat dat niet kan.”

Vinden Amerikaanse advocaten u geen softie?

„Omdat ik werknemers niet meteen zonder bewijs wil laten ontslaan?”

De Amerikanen hebben een harde insteek, u bent meer van de zachte aanpak.

„Ik noem dat gematigder. Als ik met Amerikaanse advocaten van onze cliënten samenwerk, zijn we het vaak oneens. Over hoe we het onderzoek aanpakken bijvoorbeeld, als omkoping wordt vermoed. Hoe groots dat moet worden opgezet. Hier zeggen ze al snel: meteen uitgebreid onderzoek in alle landen die eindigen op '- a n' of - stan'. Dat duurt dan jaren. Ik vind dat niet altijd nodig. „En over wel of niet melden hebben we bijna altijd discussie. Soms op hoge toon. We proberen altijd met een gezamenlijk advies bij de cliënt te komen. Maar dat is ook wel eens niet gelukt. Toen kwamen de Amerikaanse advocaat en ik elk met ons eigen advies.”

Heeft u ook iets van uw Amerikaanse collega's geleerd?

„Ze zijn niet uitsluitend bezig met het najagen van persoonlijke winst, maar ook met nationaal eigenbelang. Ze zijn echt overtuigd van hun systeem. Hun nationale identiteit is veel sterker dan de Nederlandse. Ik voel steeds meer verontwaardiging dat Nederlandse bedrijven niet primair in Nederland tot afdoening komen.”

U heeft dus een soort nationalistisch sentiment van de Amerikanen overgenomen?

„Ja. Maar dan over mijn eigen land.” Hij lacht. „Daarom maak ik nu continu ruzie met ze.”

CV Marnix Somsen [228]

Direct na zijn studies rechten en bestuurskunde ging Marnix Somsen (Arnhem, 1969) aan het werk bij advocatenkantoor De Brauw. Na een master Amerikaans recht aan Harvard en Columbia werkte Somsen enkele jaren voor het New Yorkse kantoor van De Brauw, tot hij in 2003 partner werd in Nederland.

Afgelopen zomer keerde hij terug om als eerste Nederlandse (en voor zover hij weet ook enige Europese) fraudeadvocaat een afdeling te openen die Nederlandse bedrijven bijstaat als Amerikaanse vervolging wegens fraude dreigt

Vrije tijd

Muziek en motorrijden. Marnix Somsen speelt piano en kerkorgel, hoewel dat laatste niet vaak meer. Pianospelen wel: „Bach en Prince.” Zijn vleugel, een Steinway model S, liet hij naar Connecticut verscheppen, waar hij woont met zijn vrouw Alette [3757], een psychotherapeut, en kin-

deren (Julia [4939] en Friso [5429]). Hij rijdt er graag op zijn Harley Davidson, die hij in Amerika kocht („niet vanwege een soort midlife crisis, ik rijd al sinds mijn studententijd op die dingen”). Dan doorkruist hij de landelijke omgeving, met zijn zoontje achterop. „Dat klinkt corny, dat weet ik, maar het is heel geweldig.”

*Noot van de Somsen Horizon redactie: Marnix J.C. Somsen [228] is de zoon van Theo Somsen [227] en Josette Joosse [394] en gehuwd met Alette W. Zoethout [3757].

Wie vochten er mee in de Slag bij Waterloo?

door Derk-Jan Somsen [130]

In juni 2015 herdachten wij dat 200 jaar geleden de Slag bij Waterloo plaats vond van 15 t/m 18 juni 1815 even ten zuiden van Brussel.

Slag bij Waterloo

In een bloedige, 10 uur durende strijd werd Napoleon op 18 juni 1815 definitief verslagen door een geallieerd leger onder bevel van de Hertog van Wellington. Er vielen tienduizenden doden en gewonden uit heel Europa, waaronder ook Nederlanders. De Prins van Oranje, de latere koning Willem II, werd gewond door een kogel aan zijn linkerarm.

De Prins van Oranje aan het hoofd van het bataljon Nationale Militie bij Quatre Bras

Als erkenning en als dank voor de geleverde diensten hadden de geallieerden recht op een geldelijke beloning. De zgn. Waterloo-gratificatie. In maart 1817 kreeg luitenant-generaal De Constant Rebecque een uitnodiging van de Hertog van Wellington om in Parijs te overleggen over de verdeling van de prijsgelden voor het Nederlandse leger als dank voor hun aandeel in de Slag bij Waterloo.

Napoleon Bonaparte

Om alle strijders te kunnen geven waar zij recht op hadden maakte het Ministerie van Oorlog een verzamelaarslijst van alle officieren en manschappen

die in 1815 bij de Slag bij Waterloo betrokken waren.

De gratificaties werden vastgesteld voor de diverse rangen, waarbij de generaals zich bevinden in de hoogste, de 1e klasse. De korporaals, de tambours en de soldaten vinden wij in de laagste, de 6e klasse.

De gratificaties voor de 1e klasse bedragen 30.589 francs en 7,5 centimes; omgerekend is dat 14.453 gulden en 34 cent. De manschappen in de 6e klasse kregen een gratificatie van 61 francs en 60 centimes; omgerekend is dat 29 gulden en 10,5 cent.

Speurend naar Somsens ontdekten wij dat een voorvader van o.a. de huidige Slaghareense Somsen-tak meegevochten heeft in de Slag bij Waterloo.

Het is Garrit Jan Somsen [782], geboren op 12 juli 1786 in Aalten, oudste zoon van Derk Jan Somsen [779] en Lutte Prinsen [780]. In maart 1819 trouwt hij met Aleida Wiggers [783], het echtpaar krijgt acht kinderen.

Op 29 jarige leeftijd vocht Garrit Jan als fuselier mee in de 2e Compagnie van de Nationale Militie nr.6 in de Slag bij Waterloo.

Als dank voor zijn deelname kreeg hij een gratificatie van 29 gulden en 10,5 cent, op 12 november 1817 uitbetaald aan A.P. Glazer (waarschijnlijk zijn zaakwaarnemer) door de betaalmeester van het Ministerie van Oorlog in Den Haag. Wie A.P. Glazer werkelijk is kon tot op heden helaas niet worden vastgesteld. (Bron: Stadsarchief Amsterdam)

Meer Nederlandse Wortels

door Jeanie Jacobson – Somsen [773]

Jeanie Jacobson-Somsen [773]

Ik vond genealogische informatie over de overgrootmoeder van mijn moeder, oma Kipp, die ook van Nederlandse komaf was en over haar vader De Wint die eveneens Nederlandse wortels had en die een plantage bezat op St. John op de Maagdeneilanden (voorheen Deens West-Indië). Sommige van deze voorouders komen uit Gelderland en Overijssel (Arnhem en Zwolle).

Misschien is het interessant om na te gaan of de namen uit deze genealogische bronnen verbonden zijn met Somsens. Hier zijn een paar interessante verhalen over de Frans-Nederlands-Amerikaanse Kipps.

De naam was oorspronkelijk De Kype. Ene Roeloff de Kype die een herenhuis bezat in de omgeving van Alençon in Frankrijk was betrokken bij het bloedbad van protestanten in Vasse. Dientengevolge moest hij vluchten om zijn leven te redden. Het landhuis werd in brand gestoken en met de grond gelijk gemaakt en hij en zijn drie zonen werden gedwongen om onder te duiken. Ze verstopten zich in kloosters onder valse namen totdat ze veilig Nederland bereikten.

Toen een bepaalde hertog aan de macht kwam keerden de vader en één van de zonen terug naar Frankrijk om met hem te vechten. De vader sneuvelde in een veldslag en de zoon ging naar Italië waar hij ook omkwam in een oorlog. Van de twee overgebleven zonen werd één priester en de andere bekeerde zich tot het Protestantisme. Dat was Roeloff, Jr. Het was een van Roeloff's nakomelingen die met de Nederlandse VOC naar Nieuw Amsterdam kwam.

Hij was kleermaker. Er werd gezegd dat de Nederlanders die met die groep meekwamen naar Amerika grote verschillen vertoonden met de gebruikelijke emigranten. Zij kwamen allen met geld terwijl anderen juist kwamen om geld te verdienen. Deze groep ontdekte al snel dat ze in staat waren om 7 keer zoveel te verdienen als in Holland. George Washington vond onderdak in hun huis op Long Island tijdens de slag bij New York, en Kips Bay in New York is vernoemd naar hen.

Die naam is sindsdien veranderd. Een Kipp maakte deel uit van de Lewis & Clark expeditie en er is een berg genaamd "Kipp's Piek" ergens

langs hun route. Er was een "Kip Baai" op Long Island en de Kip (Kype) -boerderij was waar nu het Chrysler Gebouw staat. De Kip-boerderij verbouwde vooral hop voor het lokale bier, genaamd Kip's Bier. De huidige eigenaren hebben nieuw leven ingeblazen in de oude hoeve van Kip---de Roosevelt's waren burens--- en ze krijgen toestemming om Kip bier in de handel te brengen.

Kips Bay in New York

De oorspronkelijke Kipp in Amerika, Henrik Kipp (of Kip, of Kype) was vrij rijk en eigendom van het schip de 'Halve maan'. Dat was het schip dat Henry Hudson had gehuurd toen hij de Hudsonbaai ontdekte. Misschien wist u nog niet dat de bemanning muite en Henry en zijn zoon in een roeiboot in die baai afzette.

Het was bijzonder leuk iets uit te zoeken over mijn Nederlandse oorsprong aan moederskant in mijn familie.

Het wapen van de nieuwe gemeente Aalten

door Harry Somsen [146]

Met ingang van 1 januari 2005 werden de gemeenten Aalten en Dinxperlo samengevoegd tot een nieuwe gemeente Aalten. Bij Koninklijk Besluit van 8 juni 2010 nr. 10.000541 werd aan de nieuwe gemeente het volgende wapen verleend:

Doorsneden;

I. In zilver een geplante lindeboom van sinopel;
II. In sabel twee omgekeerde schuin gekruiste zwaarden van zilver, beide bovenaan omstengeld door een strop van goud met afhangende uiteinden. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee parels.

Vervallen wapens

De wapens van de vervallen gemeenten zijn:

Aalten: Van zilver, beladen met een groenen boom staande op een grond van hetzelfde. (Bevestigd bij Besluit Hoge Raad van Adel van 7 oktober 1818).

Dinxperlo: Doorsneden; I. in lazuur het ten halven

lijve uitkomende beeld der Justitia, gelaat, handen en haren van natuurlijke kleur, gekleed in een geschubd pantser van zilver, met een geciseleerden zilveren helm op het hoofd, in de rechterhand een zwaard van zilver met de punt omhoog en in de linker een weegschaal van goud houdende; II in sabel twee schuinskruislings geplaatste zwaarden van zilver met de punten omlaag, elk gedeeltelijk omstrengeld door een strik van natuurlijke kleur, met afhangende uiteinden. (Verleend bij Koninklijk Besluit van 28 juli 1897, nr. 31).

Vervallen gemeentewapen van Aalten

Ten tijde van de Bataafse Republiek voerde de municipaliteit van Aalten een zegel met een lindeboom. Volgens een volksverlevering was dit de alleenstaande lindeboom in de Aaltense Es, bekend sinds de achttiende eeuw. Een gerichtsboom was dit waarschijnlijk niet, want het gericht vond plaats bij het Walvoort.

Maar het is wel denkbaar dat degenen die grond op de Aalter Es bezaten hier bijeenkwamen om over hun gemeenschappelijke belangen te spreken.

Een etymologie van de naam Dinxperlo wijst wel in de richting van een oude gerichtsplaats: een "loo", dat is een open plaats in het bos, waar het "geding" plaats vond. Maar deze verklaring is twijfelachtig. "Dinke" of "dinkske" kan ook beekje of stroompje betekenen. Vergelijk het riviertje de Dinkel in Twente. Maar hoe het ook zij, in 1326 bezat Dinxperlo al wel een eigen gericht. Al met al een

reden van het toenmalige gemeentebestuur om in 1897 het bovenvermelde doorsneden wapen aan te vragen. De toenmalige Hoge Raad van Adel was van mening dat de twee gekruiste zwaarden met stroppen reeds voldoende waren om Dinxperlo als oude gerichtsplaats te karakteriseren en vond het beeld van Justitia niet alleen overbodig, maar ook historisch onjuist omdat dit klassieke beeld nog niet bekend was ten tijde van het gericht. De gemeenteraad hield voet bij stuk en kreeg uiteindelijk zin.

Het nieuwe wapen

Medio 2008 was de raad van zins dat de nieuwe

Oude gemeentewapen van Dinxperlo

gemeente de naam Aalten zou dragen en het wapen van Dinxperlo zou voeren, maar na een volksraadpleging, waarbij definitief voor de naam Aalten werd gekozen, kwam men daarop terug. De Hoge Raad van Adel werd geraadpleegd over drie mogelijkheden: de voortzetting van één van beide wapens -eventueel in aangepaste vorm- een nieuw wapen met gebruikmaking van elementen van de oude wapens, of een geheel nieuw wapen. De Hoge Raad van Adel maakte een ontwerp met het wapen van Dinxperlo als uitgangspunt en dan zonder het beeld van Justitia, met de zelfde

argumenten van de Raad in 1897. De zwaarden zouden ook Aalten als oude gerichtsplaats kunnen representeren. De veldkleur zou dan groen moeten zijn, verwijzende naar de groene lindeboom, maar ook refererend aan "het groene element" als karakteristiek voor beide plaatsen. Het voorstel voldeed toch niet geheel aan de verwachtingen van de gemeenteraad en daarom werd teruggegrepen op de tweede optie: een nieuw wapen met elementen uit beide vervallen wapens.

Nieuwe gemeentewapen van gemeente Aalten

Zelhemmer Harry Somsen krijgt lintje

Afgelopen vrijdag 24 april kreeg Zelhemmer Harry Somsen een lintje voor zijn bijdrage aan de plaatselijke samenleving. Nu is hij officieel Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

Harry Somsen [146], Lid in de Orde van Oranje-Nassau

De onderscheiding ontving hij in museum Smedekinck, voorheen een vervallen boerderij die opgeknapt is en omgetoverd tot een museum. Somsens vrouw Ellie heeft hem die morgen met een smoesje naar Smedekinck moeten laten lok-

ken, waar zijn nette pak al klaar hing. Dat Somsen zijn andere werkzaamheden onderbrak om toch even bij het museum te kijken, heeft volgens hem te maken met dat hij niet gemakkelijk nee zegt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat hij voor ruim tien verenigingen en stichtingen werkt of heeft gewerkt.

Al vanaf de jaren zeventig heeft Somsen zich beziggehouden met het in kaart brengen van de geschiedenis van zijn woonplaats. Ook het grootste deel van de andere functies die hij bekleedt heeft, heeft met geschiedenis, cultuur en toerisme te maken. Hij is bijvoorbeeld bestuurslid bij onder andere Open Monumentendag, Oud Zelhem oudheidkundige vereniging Salehem, Historische broodweging Muldersfluit en de Culturele Atlas Zelhem. Somsen vertelt dat hij geen geschiedkundige achtergrond heeft, maar wel erg geïnteresseerd is in vooral de lokale geschiedenis. "In de jaren zeventig had ik een boekhandel. Op een gegeven moment bracht de boekhandel zelf een boek uit, met oude foto's van huizen en boerderijen in Zelhem. Die boeiden me erg. Daarna ben ik uit gaan zoeken wie in die boerderijen gewoond hebben. Voor een honderd jarige muziekvereniging heb ik een boekgemaakt met hun geschiedenis.

Somsen blijft druk bezig met de lokale geschiedenis. Hij vertelt dat er vanavond in Smedekinck een boek gepresenteerd wordt waar hij zijdelings bij betrokken was: Voor altijd 21. Dat gaat over de vliegtuigen die tijdens oorlogstijd in de toenmalige gemeente Zelhem neer waren gestort. In de aanloop van een vliegtuigberging in 2013 heeft Somsen naast de informatie over de vliegtuigen in samenwerking met de gemeente Bronckhorst, aan lespakketten voor basisscholen gewerkt, waarin de in Bronckhorst neergekomen toestellen tijdens de Tweede Wereldoorlog besproken werden. Deze gegevens zijn op de website www.oudzelhem.nl waar Harry en zijn vrouw Ellie ook samen aan werken, gekomen onder WO II Bronckhorst. Gedeeltelijk vormde dit materiaal de basis voor het boek. Het in kaart brengen en doorgeven van de lokale geschiedenis vindt hij belangrijk. "Het is erg interessant om te zien hoe het dorp ontstaan en gegroeid is. Van veel straatnamen vraag je je af waar die vandaan komen, dat kun je ontdekken als je in de geschiedenis duikt. Bovendien blijken, na onderzoek, sommige oude gebouwen of graven op de begraafplaats, juist van monumentale waarde en het behouden waard zijn."

Met het lintje is Somsen erg blij. "Ik ben erg dankbaar dat ik daarvoor op ben gegeven. Die onderscheiding is een heel mooie bekroning van het

vrijwilligerswerk dat ik heb gedaan." Ook met de grote hoeveelheid bezoek is hij blij. Zijn familieleden zijn erbij, maar ook leden van de verschillende verenigingen en stichtingen waarvoor hij zich in heeft gezet. Somsen lijkt een beetje overdonderd te zijn door de grote aandacht. Terwijl hij naar de tafel kijkt waar de gekregen boeketten bloemen staan, zegt hij: "Misschien had ik beter de auto kunnen nemen dan de fiets."

*Noot van de redactie: in deze perspublicatie is o.a. het werk voor de Somsen Stichting en het redactiewerk voor de Somsen Horizon en de Somsen Nieuwsbrieven nog niet vermeld.

Familie barbecue op zaterdag 22 augustus 2015 in IJzerlo

door Harry Somsen [146]

Het was afgelopen jaar erg hoopgevend dat er naast een aantal "oudere" bezoekers een aantal nieuwkomers waren die het ook ontzettend naar hun zin hadden. Wij hopen dat wij deze keer wederom nieuwe mensen mogen verwelkomen. De Lindeboom is vorig jaar weer gecontroleerd en er is op zijn verdere groei getoost.

Toosten op de familieboom

Aan het eind van de zaterdagmiddag kwamen er Somsens aangereden voor de barbecue en het weerzien van de familie. Wim Somsen en Rudolf Brunsveld hadden voor ruim voldoende eten en drinken gezorgd. Ik zou iedere Somsen willen uitnodigen dit eens mee te maken, maar pas op, het kan zijn dat je daarna vaker komt. Reserveer week 34 voor de familie reünie in IJzerlo.

Als u wilt deelnemen aan de barbecue 2015 dan uiterlijk voor 15 augustus aanmelden per telefoon of e-mail bij Wim Somsen.

U bent vanaf 17.00 uur welkom voor de boom inspectie en om 18.30 uur bij de barbecue.

Wim Somsen

Hoge Heurnseweg 8

7095 CJ De Heurne

Telefoon: 0315-652115

e-mail: jwsomsen01@hetnet.nl

John H. Somsen, Jr. [2353] overleden

door Johan Somsen [1089]

John H. Somsen, Jr.
[2353]

"John H. Somsen, Jr. [2353], overleed op 17 februari 2015 in Kissimmee, Florida. Hij werd geboren op 1 januari 1942 in Indianapolis, Indiana als zoon van John H. Somsen Sr. [807] en Janet Somsen [2324]. John werd gecremeerd op 13 maart in Kissimmee. Zijn familie verspreidde zijn as in de woestijn in Arizona. Hij bracht het grootste deel van zijn jeugd

door in Rocky River, Ohio. Als tiener verhuisde hij naar het zuiden van Miami, Florida. Na zijn afstuderen van de middelbare school daar ging hij in militaire dienst en diende zes jaar. Hij verhuisde naar Connecticut na de basisopleiding en studeerde aan de Universiteit van Connecticut.

Het grootste deel van zijn carrière was hij werkzaam op het gebied van de technologie. Hij bezat een computer adviesbureau in Holyoke, Massachusetts en later was hij de directeur van de ICT afdeling van de stad East Longmeadow, Massachusetts. Na zijn pensioen verhuisde hij naar Kissimmee, Florida.

Een van de geneugten van zijn leven was zijn genealogisch onderzoek naar de Somsen familie en het onderhouden van de contacten met leden van de familie over de hele wereld. Hij was aanwezig op de familie reünies in Nederland en de Verenigde Staten. Hij ontwierp een familie database en hield die vele jaren bij en hij bleef een enthousiaste supporter van de Stichting Somsen. Hij laat vier zusters, drie kinderen en negen kleinkinderen na".

Bovenstaande necrologie werd gepubliceerd ter nagedachtenis aan John H Somsen. Binnen onze familie heeft John, of John Howard, zoals we hem veelal pleegden te noemen, een bijzondere en belangrijke rol vervuld. Hij stond in de VS aan de wieg van een belangrijk stuk onderzoek naar onze familiegenealogie en heeft een zeer uitgebreide database en, last but not least, onze website ontworpen.

Toen velen nog niet over een computer beschikten was hij al diep doorgedrongen in de wereld van de informatica en daar heeft hij veel voordeel uit kunnen putten. Wij zijn hem dankbaar dat we daarvan de vruchten hebben mogen plukken want hij is het geweest die onze familie website heeft ontwikkeld en jarenlang heeft bijgehouden totdat hij het na zijn pensionering beter achtte deze naar Nederland te verhuizen.

Ik kan me het moment van grote verwondering nog goed herinneren toen ik voor het eerst over een e-mailverbinding beschikte, dat was in 1996, en de eerste elektronische briefwisseling met John Howard had.

Op onze eerste grote reünie in 1997 was hij van de partij en daarna hebben we hem nog diverse malen mogen verwelkomen in Nederland en ook zijn er vele contacten met hem geweest bij bezoeken aan de VS, zowel op Amerikaanse Somsen Reünies als tijdens privé reizen in dat land.

Na de indrukwekkende reünie in 1997 maakte John Howard samen met zijn moeder Janet Somsen- Flaskamp [2324] en nog een paar Amerikaanse Somsens waaronder Jeanie Somsen [773] een lange autoreis door Europa en zochten daarbij ook de stamvader van de Portugese Somsentak, Ad Somsen [98] op.

In 1998 bezocht ik hem in Avon, Connecticut waar hij ten huize van zijn moeder een complete familie-reünie had georganiseerd met al zijn zusters met hun gezinnen.

Tot voor kort is John Howard nog adviseur van de Somsen Stichting geweest voor Amerikaanse aanlegenheden maar de laatste tijd was het wat stiller geworden mede ook door zijn afnemende gezondheid totdat ons in maart het droeve bericht bereikte dat John Howard was overleden.

Wij gedenken hem als een van de pioniers van onze wereldwijde Somsen familie en we blijven hem zeer erkentelijk voor het vele werk dat hij heeft verricht voor onze familie aan de andere kant van de oceaan.

Somsen - Genealogisch - Familiebestand

Wij bedanken alle familieleden die de moeite namen ons in te lichten over de geboortes, huwelijken, scheidingen en overlijden van hun gezinsleden, ouders, ooms, tantes, nichten en neven. Dit stelt ons in staat een actueel overzicht samen te stellen van ons Somsen-Genealogisch-Familiebestand.

Neem a.u.b. eens de moeite onze website te bezoeken en controleer of de vermelding van uw gezin nog actueel is en of de geplaatste pasfoto van uzelf, uw ouders en/of uw kinderen soms nodig aan vernieuwing toe is. Stuur mij uw reactie toe en ik help u graag verder met uw "updatewerkzaamheden".

Met vriendelijke familiegroeten,
Derk J. Somsen [130]
Monteverdilaan 175
8031 DL Zwolle
+31 38 4542360
d.somsen2@kpnplanet.nl

Familieberichten

In deze rubriek attenderen wij u op de familieberichten die ons bereiken. Wij geven deze graag aan u door en bedanken iedereen, die de moeite nam ons op de hoogte te stellen van de blijde of droevige gebeurtenissen in hun en onze familie.

Dit stelt onze adviseur, Dick Somsen uit Zwolle, in staat ons genealogisch bestand 'up to date' te houden en hierover te berichten in Somsen Horizon.

Wij stellen het zeer op prijs als u uw familieberichten (als kan mét een foto!) toezendt aan ons secretariaat: Somsen Stichting, Jan Tooropstraat 2, 3817 PZ Amersfoort.

Geboren:

30-12-2014: Bob Thomas Somsen [7896], z.v. Mike Somsen [261] en Vanessa Gabriëlle Priscilla Biesheuvel [7710]

Gehuwd: geen opgave ontvangen

Overleden:

17-02-2015: John Howard (John) Somsen [2353], 73 jaar, Kissimmee, FL. USA

John

Bob Thomas
[7896]

John H. Somsen en Alice Sticker